

Sygnatura akt VI Ka 285/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **13 czerwca 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Marcin Mierz (spr.)

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak

Protokolant Marzena Mocek

przy udziale Elżbiety Ziębińskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2014 r.

sprawy 1. **A. D.** ur. (...) w C.,

syna A. i K.

oskarżonego z art. 278§1 kk

2. **K. S.** ur. (...) w Ś.,

syna Z. i E.

oskarżonego z art. 278§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 6 grudnia 2013 r. sygnatura akt II K 389/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 6 tytułem środka karnego orzeka wobec oskarżonych obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem im przypisanym poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego (...) S.A. solidarnie kwoty 500 (pięciuset) złotych;

- uchyla rozstrzygnięcie z punktu 7;

2. w pozostałej części utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;

3. zwalnia oskarżonych od zapłaty kosztów postępowania odwoławczego, wydatkami obciążając Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 285/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 13 czerwca 2014 roku

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 roku (sygn. akt II K 389/13), wydanym w trybie art. 343 k.p.k., Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej uznał oskarżonych A. D. i K. S. za winnych popełnienia przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. i za czyn ten wymierzył oskarżonym stosowne kary i środki karne.

Apelację od tego orzeczenia wywiódł prokurator zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, a to art. 335 § 1 k.p.k., mającą wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na wymierzeniu środka karnego przypadku przedmiotu, który służył do popełnienia przestępstwa, które to rozstrzygnięcie nie zostało uzgodnione z oskarżonymi i nie było objęte zamieszczonym w akcie oskarżenia wnioskiem prokuratora;
2. obrazę przepisów postępowania, a to art. 335 § 1 k.p.k., mającą wpływ na treść orzeczenia, a polegającą na wymierzeniu środka karnego obowiązku naprawienia szkody w połowie przez każdego z oskarżonych, podczas gdy w zamieszczonym w akcie oskarżenia wniosku prokuratora z oskarżonymi uzgodniono solidarny obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem;
3. obrazę przepisów prawa materialnego, to jest art. 44 § 7 k.k. w zw. z art. 44 § 2 k.k., poprzez orzeczenie przypadku przedmiotu, który służył do popełnienia przestępstwa, a który nie stanowił własności sprawców.

Podnosząc powyższe zarzuty, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd zważył, co następuje:

Wywiedziona apelacja, wysoce trafna w swoich zarzutach i argumentacji, wywołując konieczność rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym prowadzonym na zasadach ogólnych, skutkować musiała, wbrew postulatowi środka odwoławczego, zmianami zaskarżonego orzeczenia konwalidującymi usterki wyroku sądu pierwszej instancji, bez potrzeby uchylania zaskarżonego wyroku i przekazywania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do ustaleń Sądu Rejonowego w zakresie stanu faktycznego oraz winy oskarżonych wskazać należy, że poczynione przez sąd pierwszej instancji w oparciu o właściwie zebrany i oceniony materiał dowodowy ustalenia faktyczne uznać należy za trafne, zgodne ze zgromadzonymi i ujawnionymi w toku rozprawy dowodami, które tenże sąd ocenił w sposób pozostający pod ochroną art. 4 k.p.k., 5 § 2 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k.. Stanowisko swoje sąd ten należycie uzasadnił, czyniąc to w sposób zgodny z art. 424 k.p.k.. Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się przy rozpoznawaniu sprawy ani przy wyrokowaniu błędu w ustaleniach faktycznych. Sąd Okręgowy w Gliwicach podzielił ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie winy oskarżonych, która w okolicznościach niniejszej sprawy nie może budzić wątpliwości. Winy swojej w zakresie przypisanego jego osobie ostatecznie zaskarżonym wyrokiem przestępstwa nie kwestionowali także sami oskarżeni.

W kwestii natomiast podniesionych w apelacji oskarżyciela zarzutów stwierdzić należy, że zasadnie wskazał prokurator w apelacji na zarzut naruszenia prawa procesowego, a to art. 335 k.p.k. mający wpływ na treść orzeczenia, jak również zarzut obrazy prawa materialnego w postaci art. 44 § 7 k.k. w zw. z art. 44 § 2 k.k.. W sprawie niniejszej w akcie oskarżenia zamieścił prokurator wnioski o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie oskarżonym uzgodnionej z nimi kary oraz środka karnego. Uznał prokurator, że nie budzą wątpliwości okoliczności popełnienia przez oskarżonych przestępstwa, a postawa oskarżonych wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte bez przeprowadzania rozprawy. Stanowisko to podzielił Sąd Rejonowy wydając wyrok w trybie art. 335 k.p.k., przy czym brak jest w okolicznościach niniejszej sprawy podstaw, by stanowisko to kwestionować. W świetle zawartej już w niniejszym uzasadnieniu argumentacji niewątpliwą pozostaje konstatacja, że okoliczności popełnienia przestępstwa

objętego aktem oskarżenia w sprawie nie budzą wątpliwości. Również postawa oskarżonych, którzy przyznając się do popełnienia zarzucanego im czynu wyrazili zgodę na orzeczenie wobec nich zaproponowanej im kary oraz środków karnych uzasadnia przekonanie, że cele postępowania zostaną osiągnięte pomimo nieprzeprowadzenia rozprawy.

Słusznie podniósł jednak w apelacji oskarżyciel, że dopuścił się sąd obrazy prawa procesowego mającej wpływ na treść orzeczenia. W przypadku bowiem, gdy sąd podziela stanowisko prokuratora w przedmiocie istnienia zarówno ogólnych przesłanek zastosowania instytucji z art. 335 k.p.k. w postaci powołanego już braku wątpliwości odnośnie okoliczności sprawy oraz osiągnięcia celu postępowania bez przeprowadzenia rozprawy, jak również akceptuje karę i środki karne zaproponowane przez oskarżyciela we wniosku o wydanie wyroku w trybie art. 335 k.p.k., wówczas zgodnie z art. 343 § 6 k.p.k. wydaje wyrok orzekając zgodnie z wnioskiem, co oznacza wydanie wyroku z wymierzeniem oskarżonemu kar i środków karnych zaproponowanych we wniosku. W innym natomiast wypadku, a zatem wówczas, gdy w ocenie sądu brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku bądź to z uwagi na brak ogólnych przesłanek zastosowania instytucji wyroku wydawanego w trybie art. 343 k.p.k., bądź też z uwagi na kwestionowanie przez sąd zaproponowanych we wniosku kar i środków karnych, zgodnie z art. 343 § 7 k.p.k. sąd rozpoznaje sprawę na zasadach ogólnych. Jeżeli natomiast dostrzega potrzebę dokonania w treści wniosku stosownych modyfikacji, wówczas wszczęć powinien procedurę zmierzającą do uzyskania stanowiska stron w przedmiocie modyfikacji wniosku i dopiero, gdy strony stanowiska swoje zmodyfikują w kierunku oczekiwanym przez sąd, może sąd tenże zmodyfikowany wniosek uwzględniając wydać wyrok zapadający wówczas również w trybie art. 343 k.p.k.. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie stanowiskiem akceptowanym również przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę „Zawarte w przepisie art. 343 § 1 k.p.k sformułowanie "uwzględniając wniosek", zwłaszcza w powiązaniu z unormowaniami zawartymi w jego § 6 i § 7, oznacza dla sądu orzekającego obowiązek rozstrzygnięcia zgodnie z treścią wniosku określonego przez oskarżyciela publicznego w trybie art. 335 k.p.k., a będącego wynikiem stosownego porozumienia z oskarżonym w zakresie kary i środków karnych. Gdy sąd uznaje, że nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku w takim kształcie, jaki nadał mu prokurator, a jednocześnie nie wyraża on woli (oczywiście po stosownym porozumieniu z oskarżonym) jego modyfikacji, obowiązkiem Sądu jest skierowanie sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych. Niedopuszczalne jest natomiast wydanie rozstrzygnięcia odbiegającego w treści od uzgodnień dokonanych w trybie art. 335 § 1 k.p.k.” (wyrok SN z dnia 29 stycznia 2008 roku IV KK 496/07 LEX nr 361683).

W sprawie niniejszej Sąd Rejonowy procedując na posiedzeniu w dniu 6 grudnia 2013 roku i uznając, iż wniosek prokuratora o wydanie wyroku w trybie art. 343 k.p.k. pozostaje zasadny wydał wyrok w którym orzekł środek karny z art. 46 § 1 k.k. polegający na zobowiązaniu oskarżonych do naprawienia wyrządzonej przestępstwem im przypisanym szkody w całości poprzez zapłatę pokrzywdzonemu (...) S.A. Oddział (...) w K., (...) w G. kwot po 250 złotych. Tymczasem w uzgodnionym z oskarżonymi wniosku prokuratora o wydanie wyroku w trybie art. 343 k.p.k. zamieścił oskarżyciel wniosek o orzeczenie wobec każdego z oskarżonych obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przypisanym im przestępstwem w tej samej łącznie kwocie, co określona wyrokiem Sądu Rejonowego, lecz na zasadzie solidarności dłużników. Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego odmienne niż wniosek prokuratora, nie zostało jednocześnie uzgodnione ani z oskarżonymi, ani z oskarżycielem, który nie zmodyfikował wniosku o wydanie wyroku w trybie art. 335 k.p.k. złożonego wraz z aktem oskarżenia. Zapadło ono zatem z obrazą art. 343 k.p.k. zgodnie z którym, jak już w uzasadnieniu niniejszym wspomniano, wyrok wydany w trybie tego przepisu pozostawać powinien zgodny z wnioskiem prokuratora chyba, że dostrzegając potrzebę rozstrzygnięcia odmiennego niż postulowane we wniosku oskarżyciela doprowadzi sąd do modyfikacji wniosku przez prokuratora oraz zgody na tak zmodyfikowany wniosek ze strony oskarżonych. W sprawie niniejszej jednak procedura zmierzająca do zmiany uzgodnień oskarżyciela i oskarżonych nie została przez sąd w ogóle wdrożona, przez co jednoznacznie przyjąć trzeba, że doszło do obrazy art. 343 k.p.k..

Zdaniem jednak Sądu Okręgowego w Gliwicach w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę uchybienie powyższe nie musiało oznaczać konieczności uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W orzecznictwie sądów ukształtował się bowiem pogląd wedle którego kontrolę instancyjną wyroku wydanego w trybie określonym w art. 343 k.p.k., poza modyfikacją wynikającą z art. 434 §

3 k.p.k., przeprowadza się na zasadach ogólnych (tak uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2013 roku, sygn. akt I KZP 5/13, OSNKW 2013/11/92), z zastrzeżeniami wskazanymi we wspomnianej uchwale, które w sprawie niniejszej nie znajdują zastosowania. W przypadku zatem, gdy rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego sprzeczne pozostaje z wnioskiem prokuratora złożonym w trybie art. 335 k.p.k., a jednocześnie postulowane w tymże wniosku orzeczenie odpowiada przepisom prawa, wówczas nie jest konieczne uchylanie wyroku sądu pierwszej instancji, lecz wystarczająca, prawem dopuszczalna, a wręcz pożądana z punktu widzenia celów ekonomiki procesowej jakże z orzekaniem w trybie art. 343 k.p.k. wiąże ustawodawca, pozostaje zmiana zaskarżonego wyroku poprzez rozstrzygnięcie w sposób zgodny w wnioskiem prokuratora. W realiach niniejszej sprawy oznacza to wydanie rozstrzygnięcia o zobowiązaniu oskarżonych solidarnie do naprawienia szkody wyrządzonej przypisanym im przestępstwem. Rozstrzygnięcie takie odpowiada bowiem nie tylko uzgodnieniom poczynionym pomiędzy oskarżycielem i oskarżonymi, lecz zgodne pozostaje także z przepisami prawa materialnego. Orzekanie bowiem solidarnego obowiązku naprawienia przez oskarżonych szkody akceptowane pozostaje w orzecznictwie sądów (między innymi Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 8 sierpnia 2013 r., II AKa 115/13, LEX nr 1366117). Mając okoliczności powyższe na względzie zmienił Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok w jego punkcie 6 w ten sposób, że orzekł wobec oskarżonych obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem im przypisanym poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego (...) S.A. solidarnie kwoty 500 złotych. W sposób odmienny, niż uczyniono to w wyroku Sądu Rejonowego określił Sąd Okręgowy podmiot uprawniony do uzyskania zasądzonej kwoty pieniężnej. Pokrzywdzonym bowiem pozostawała w tym wypadku spółka prawa handlowego, nie zaś jej jednostki organizacyjne nie posiadające podmiotowości prawnej jedną z których pozostawała jednostka wskazana przez sąd pierwszej instancji w rozstrzygnięciu zawartym w punkcie 6 zaskarżonego wyroku.

Trafne okazały się również zarzuty wywiedzionej apelacji w części w której kwestionował oskarżyciel zawarte w punkcie 7 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o przepadku przedmiotu w postaci młotka, który służył oskarżonym do popełnienia przypisanego im przestępstwa. Orzeczenie to oparł Sąd Rejonowy o art. 44 § 2 k.k.. Jak trafnie w apelacji argumentuje oskarżyciel publiczny, z okoliczności sprawy potwierdzonych także ustaleniami faktycznymi przyjętymi przez Sąd Rejonowy za podstawę orzekania, a opisanymi w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia wynika, iż narzędzie, którego przepadek Sąd Rejonowy orzekł, nie stanowiło własności sprawców, lecz zostało przez nich znalezione w pobliżu miejsca z którego następnie dokonali oni kradzieży. Wprawdzie praktycznego znaczenia tej okoliczności nie powinno się przeceniać wobec nikłych w gruncie rzeczy szans na ustalenie właściciela owego młotka, to jednak nie ulega wątpliwości, iż rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, jak słusznie wskazał prokurator w apelacji zapadło nie tylko z obrazą art. 335 k.p.k. (w rzeczywistości art. 343 k.p.k.), lecz również z obrażą art. 44 § 7 k.k. wedle którego w przypadku, gdy przedmioty wymienione w art. 44 § 2 k.k. nie stanowią własności sprawcy, ich przepadek orzeczony być może tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie. Jak trafnie zauważył to już Sąd Rejonowy, na co uwagę zwrócił także apelujący prokurator, brak jest przepisu ustawy pozwalającego, w warunkach mających miejsce na gruncie niniejszej sprawy, na orzeczenie przepadku przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa, które nie były własnością sprawcy. Przytoczone przez Sąd Rejonowy poglądy doktryny uzasadniające zdaniem sądu pierwszej instancji orzeczenie przepadku przedmiotów mogą natomiast znaleźć zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy przepisy prawa zgodnie z art. 44 § 7 k.k. przewidują możliwość orzeczenia przepadku przedmiotów. Nie mogą one natomiast stanowić uzasadnienia rozstrzygnięcia o takim przepadku contra legem. Ma przy tym rację apelujący, że przy uwzględnieniu charakteru narzędzia jakim pozostaje młotek i jego przeznaczenia nie związanego przecież z popełnianiem przestępstw, nie może za trafny zostać uznany przemawiający w ocenie Sądu Rejonowego za potrzebą orzeczenia przepadku przedmiotu argument oparty o twierdzenie o konieczności zabezpieczenia przedmiotowego młotka przed jego ponownym użyciem do popełnienia przestępstwa. Do obrazy art. 343 k.p.k. doszło natomiast z uwagi na orzeczenie przez Sąd Rejonowy przepadku przedmiotu pomimo niezawarcia przez oskarżyciela wniosku o wydanie tej treści rozstrzygnięcia w trybie art. 335 k.p.k. w oparciu o uwzględnienie którego doszło do wydania w niniejszej sprawie wyroku sądu pierwszej instancji. Powyższe uchybienia nie rodziły jednak konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku. Naprawa zaistniałych usterek możliwa była poprzez uchylenie rozstrzygnięcia sprzecznego nie tylko z uwzględnionym przez Sąd Rejonowy wnioskiem prokuratora o którym mowa w art. 335 k.p.k., lecz także z regulacją art. 44 § 2 i 7 k.k..

Mając okoliczności powyższe na względzie, Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił zaskarżony wyrok w sposób opisany w niniejszym uzasadnieniu. Nie znajdując w pozostałym zakresie podstaw do uchylecia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia, wyrok Sądu Rejonowego utrzymał sąd odwoławczy w mocy. W oparciu o zasady słuszności zwolnił sąd oskarżonych, którzy zachowaniem swoim postępowania odwoławczego, a co za tym idzie i związanych z nim kosztów nie wywołali, od zapłaty kosztów tego postępowania, jego wydatkami obciążając Skarb Państwa.